
E.S. Dietrichs og medarbeidere svarer

KOMMENTAR

ERIK SVEBERG DIETRICH

erik.sveberg.dietrichs@uit.no

Erik Sveberg Dietrichs er overlege ved Senter for psykofarmakologi, Diakonhjemmet sykehus, samt førsteamanuensis og forskningsgruppeleder ved UiT Norges arktiske universitet.

VIGDIS SOLHAUG

TORE HASLEMO

MARIANNE KRISTIANSEN KRINGEN

ESPEN MOLDEN

Ingen av forfatterne har oppgitt noen interessekonflikter.

I likhet med en kommentar publisert i 2009 av samme forfatter, antydes det her at dosen av antidepressiver i prinsippet ikke er av betydning for den kliniske responsen pasienten opplever (1). I det vitenskapelige miljøet er det allment akseptert at serumkonsentrasjon er et bedre mål på eksponering for medikament på virkestedet enn det dosen er, ettersom det er store inter- og intraindividuelle forskjeller i opptak, metabolisme og andre farmakokinetiske prosesser. Resultatet er at serumkonsentrasjonen varierer for samme dosering (2). Hvis slike forskjeller ikke fantes, ville legemidler i prinsippet kunne doseres likt hos alle pasienter med samme sykdom.

Evidensen for at serumkonsentrasjon av antidepressiver, inkludert SSRI, er knyttet til klinisk respons er enda bedre i dag enn den var for 13 år siden. Vår forskningsgruppe har blant annet publisert store studier i American Journal of Psychiatry og Journal of Clinical Psychopharmacology. Som forventet viste studiene at serumkonsentrasjon av escitalopram (3) og vortioksetin (4) er avgjørende for utfall av behandling og direkte relatert til den enkelte pasients CYP-genotype. I tillegg vil faktorer som alder, kjønn, lever- og nyrefunksjon,

graviditet, og annen samtidig legemiddelbehandling påvirke serumkonsentrasjonen og dermed effekt/risiko for bivirkninger av behandlingen.

Gjerden har et poeng i at serumkonsentrasjonsmålinger også er av verdi for å få et bilde av doseinntak, både ved mistanke om overdosering og kanskje enda viktigere ved indikasjon på manglende etterlevelse. Vi har nylig vist i en studie på mer enn 13 000 pasienter at om lag 5 % ikke har målbare nivåer av antipsykotiske legemidler, til tross for at disse har blitt forskrevet (5). Andre studier viser enda lavere etterlevelse.

Vi er altså uenig i at serumkonsentrasjonsmålinger kun er aktuelt for å avklare om pasienten har tatt et SSRI og mener det er godt dokumentert at serumkonsentrasjon har betydning for både effekt og bivirkninger av behandlingen.

REFERENCES

1. Gjerden P. Unyttige psykofarmakologiske analyser. Dagens Medisin. 18.9.2009. <https://www.dagensmedisin.no/artikler/2009/09/18/unyttige-psykofarmakologiske-analyser/?x=MjAxNyowMiowNSAwMjoyNzowNA==&x=MjAxNyowMiowNSAwMjoyNzowNA==> Lest 25.10.2022.
2. Solhaug V, Haslemo T, Kringen MK et al. Genotyping av pasienter behandlet med selektive serotoninreopptakshemmere. Tidsskr Nor Legeforen 2022; 142. doi: 10.4045/tidsskr.22.0017. [PubMed][CrossRef]
3. Jukić MM, Haslemo T, Molden E et al. Impact of CYP2C19 Genotype on Escitalopram Exposure and Therapeutic Failure: A Retrospective Study Based on 2,087 Patients. Am J Psychiatry 2018; 175: 463–70. [PubMed][CrossRef]
4. Frederiksen T, Smith RL, Jukic MM et al. Association Between CYP2D6 Metabolizer Status and Vortioxetine Exposure and Treatment Switching: A Retrospective, Naturalistic Cohort Study Using Therapeutic Drug Monitoring Data From 640 Patients. J Clin Psychopharmacol 2022; 42: 396–9. [PubMed][CrossRef]
5. Smith RL, Tveito M, Kyllèsø L et al. Rates of complete nonadherence among atypical antipsychotic drugs: A study using blood samples from 13,217 outpatients with psychotic disorders. Schizophr Res 2021; 228: 590–6. [PubMed][CrossRef]

Publisert: 21. november 2022. Tidsskr Nor Legeforen. DOI: 10.4045/tidsskr.22.0695
Opphavsrett: © Tidsskriftet 2026 Lastet ned fra tidsskriftet.no 27. mars 2026.